

**Proponowane zmiany w ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce
dotyczące wymogów prowadzenia przez uczelnie studiów wspólnych**

Artykuł, którego dotyczy zmiana	Zapis w dotychczasowym brzmieniu	Proponowany zapis zmieniony	Uwagi
Art. 60	<p>2. Uczelnia może prowadzić studia wspólne, jeżeli:</p> <p>1) utworzyła studia na podstawie art. 53 ust. 7 albo</p> <p>2) uzyskała pozwolenie na utworzenie studiów</p> <p>– na kierunku, który ma być prowadzony wspólnie.</p>	<p>2. Uczelnie mogą prowadzić studia wspólne na kierunku przyporządkowanym do jednej dyscypliny, jeżeli każda z nich:</p> <p>1) może utworzyć studia na tym kierunku na podstawie art. 53 ust. 7 albo</p> <p>2) uzyskała pozwolenie na utworzenie studiów na tym kierunku.</p>	<p>Doprecyzowana możliwość utworzenia studiów wspólnych na podstawie uprawnień, bez konieczności uprzedniego utworzenia tych studiów odrębnie przez każdą z uczelni, implikowanej przez zapis art. 60 w obecnym brzmieniu</p>
		<p>nowy ust. 2a:</p> <p>2a. Uczelnie mogą prowadzić studia wspólne na kierunku przyporządkowanym do więcej niż jednej dyscypliny, jeżeli każda z tych uczelni:</p> <p>1) może na podstawie art. 53 ust. 7 utworzyć studia na kierunku przyporządkowanym do co najmniej jednej z dyscyplin, do których przyporządkowano studia wspólne, albo</p> <p>2) uzyskała pozwolenie na utworzenie studiów, lub studiów wspólnych, na kierunku przyporządkowanym do co najmniej jednej z dyscyplin, do których przyporządkowano studia wspólne,</p> <p>– przy czym co najmniej jedna z tych uczelni spełnia warunek z pkt. 1 lub 2 w odniesieniu do dyscypliny wiodącej.</p>	<p>Uwzględnienie <u>łączenia kompetencji uczelni</u> w różnych dyscyplinach, stanowiącego ideę nadrzędną studiów wspólnych interdyscyplinarnych (w miejsce dotychczasowego wymogu <u>pokrywania się kompetencji uczelni</u> tworzących studia wspólne, sprzecznego z ideą studiów wspólnych, interdyscyplinarnych)</p>

		nowy ust. 5: 5. Art. 53 ust. 2 stosuje się odpowiednio.	Doprecyzowanie konieczności wskazania dyscypliny wiodącej w przypadku studiów <u>wspólnych</u> na kierunku przyporządkowanym do więcej niż jednej dyscypliny
--	--	---	--

Uzasadnienie

Podstawową ideą studiów wspólnych jest umożliwienie wykorzystania potencjału dydaktycznego i naukowego różnych jednostek (uczelni), prowadzących kształcenie i badania w różnych dyscyplinach i dziedzinach. Głównym celem wnioskowanej zmiany jest **stworzenie możliwości prowadzenia przez uczelnie nowych, unikatowych kierunków studiów na wspólnym gruncie różnych dyscyplin / dziedzin nauki i sztuki, zgodnie z duchem interdyscyplinarności i komplementarności**. Idea ta wychodzi naprzeciw potrzebom rynku pracy i nauki, uwzględnia niestandardowe możliwości kształcenia specjalistów posiadających nowe, interdyscyplinarne kompetencje.

Ustawa w obecnym kształcie czyni powyższe niemal niemożliwym, ponieważ wymaga od każdej z uczelni współprowadzącej studia wspólne odrębnych, pełnych uprawnień do prowadzenia takich studiów. Stoi to w sprzeczności z ideą **komplementarności** – łączenia kompetencji różnych uczelni w celu stworzenia nowej jakości kształcenia i nowych kierunków studiów w oparciu o sumę potencjału i zasobów wszystkich uczelni tworzących studia wspólne. **Aktualnie, w przypadku studiów wspólnych przyporządkowanych do więcej niż jednej dyscypliny, zapisy ustawy wymagają prowadzenia badań w dyscyplinie wiodącej przez każdą z uczelni współprowadzącą te studia** (konsekwencja wymogu posiadania kategorii lub uzyskania zgody). **Co więcej, wymaga uprzedniego utworzenia tych studiów przez każdą uczelnię z osobna** (pismo Dyrektora Departamentu Szkolnictwa Wyższego MEiN do Rektora AMKP, DSW-WKS.830.192.2022, 24.10.2022). Stawia to pod znakiem zapytania potrzebę i sens tworzenia studiów wspólnych, rozumianych jako możliwość uzyskania unikatowej wartości dodanej, niemożliwej do osiągnięcia przez każdą z tych uczelni z osobna (w myśl ustawy każda z uczelni ma możliwość utworzenia tych samych studiów samodzielnie).

Wprowadzenie do ustawy wnioskowanych poprawek pozwoli na utworzenie studiów wspólnych interdyscyplinarnych i międzydziedzinowych, pod warunkiem, że studia te będą miały oparcie w badaniach, wiedzy i zasobach kadrowych powiązanych z poszczególnymi dyscyplinami (w tym dyscypliną wiodącą), do których dany kierunek studiów wspólnych będzie przypisany (weryfikacja na drodze ewaluacji lub pozwolenia Ministra). To stanowi gwarancję odpowiedniego poziomu merytorycznego studiów. Realna stanie się możliwość utworzenia np.:

- studiów interdyscyplinarnych w dziedzinie sztuki (np. w zakresie twórczości audiowizualnej) na kierunku przyporządkowanym do dyscypliny sztuk plastycznych i konserwacji dzieł sztuki oraz do dyscypliny sztuk muzycznych – w oparciu o rozdzielne kompetencje i uprawnienia uczelni prowadzącej badania w dyscyplinie sztuk plastycznych i konserwacji dzieł sztuki oraz uczelni prowadzącej badania w dyscyplinie sztuk muzycznych, ze wskazaniem jednej z ww. dyscyplin jako wiodącej;

- studiów łączących dyscypliny artystyczne i techniczne przez uczelnie spełniające warunki rozdzielnie – odpowiednio: prowadzenia studiów na kierunku przyporządkowanym do dyscypliny artystycznej w dziedzinie sztuki lub do dyscypliny naukowej w dziedzinie nauk inżynieryjno-technicznych, ze wskazaniem jednej z ww. dyscyplin jako wiodącej.

Obecnie każda ze wspomnianych wyżej uczelni musi mieć uprawnienia do prowadzenia samodzielnie studiów na kierunku przyporządkowanym do dyscypliny wiodącej. Tymczasem:

- specyfika dyscyplin artystycznych jest taka, że znakomita większość uczelni artystycznych prowadzi badania w jednej z dyscyplin artystycznych. To *de facto* czyni niemożliwym prowadzenie wspólne studiów interdyscyplinarnych w dziedzinie sztuki (np. wspomnianych wyżej), na które rosnące zapotrzebowanie jest faktem i stanowi jedno z wyzwań dla polskich uczelni w kontekście tendencji światowych;
- uczelnie inżynieryjno-techniczne na ogół nie prowadzą badań w dziedzinie sztuki i nie mają uprawnień do samodzielnego prowadzenia studiów na kierunkach przyporządkowanych do dyscyplin artystycznych, a uczelnie artystyczne – do samodzielnego prowadzenia studiów na kierunkach przyporządkowanych do dyscyplin naukowych.

Proponowany zapis zachowuje konieczność spełnienia ustawowych wymogów łącznie przez wszystkie uczelnie współtworzące studia wspólne. Gwarantuje zatem odpowiednio wysoki poziom kształcenia w ramach tych studiów. Jednocześnie otwiera szerzej **możliwości realizacji na gruncie polskiego szkolnictwa wyższego idei studiów wspólnych. Takie spotkanie rozłącznych kompetencji, potencjałów i uprawnień różnych uczelni powiększa potencjał szkolnictwa wyższego o nowe jakości kształcenia, zgodnie z tendencjami panującymi w wiodących światowych ośrodkach akademickich w XXI wieku.**